

Manifest 2022

Give a voice to LGBTQI+ Seniors
Geven LGBTQI+ Senioren een stem
Donnons une voix aux Seniors LGBTQI+

- 1 **Het mentaal en fysiek welzijn van LGBTQI+ senioren is een fundamenteel mensenrecht. De Vlaamse en Federale Overheden moeten, elk op hun niveau, een werkbaar kader creëren voor de praktische implementatie hiervan.**
- 2 **Een non-discriminatieclausule met specifieke vermelding van deze doelgroep dient vermeld te worden in alle instellingen van de ouderenzorg én vervolgens gecontroleerd en gerapporteerd bij inbreuken door de verantwoordelijke inspecties.**
- 3 **Aan iedereen die zich bezighoudt met senioren (artsen, zorgpersoneel, en ander zorgpersoneel, vrijwilligers, etc.) moet voldoende en aangepaste vorming gegeven worden om de specifieke problematiek rond LGBTQI+ senioren te begrijpen. Dit is noodzakelijk om de nodige handvatten te leren kennen hoe hiermee om te gaan, deze doelgroep beter te integreren en eventuele discriminatie te bestrijden...**
- 4 **Woonzorgcentra, dienstencentra, thuishulp, rusthuizen e.a. zouden best een referentiepersoon aanduiden die extra vorming kan volgen rond de specifieke behoeften van LGBTQI+ senioren om zo de doorstroom van informatie naar de basis te verzekeren en de nodige vorming te voorzien. Deze persoon kan ook in vertrouwen genomen worden om LGBTQI+ senioren, familie en medewerkers te ondersteunen en begeleiden.**
- 5 **De nodige budgetten moeten structureel voorzien worden om deze kentering te realiseren**

Als vzw RainbowAmbassadors willen wij zorgen voor een goede toekomst van LGBTQI+ senioren. Deze vormen een vergeten groep, en dus willen wij de samenleving attent maken op hun bestaan;

We willen hun welzijn vergroten, de ouderensector sensibiliseren omtrent hun specifieke noden en een openheid naar meer diversiteit creëren.

Wij vormen een netwerk van rainbowambassadors voor LGBTQI+ senioren met regionale werkingen in gans het land;

Wij richten ons tot de ouderensector in het algemeen en tot de koepels in de zorgsector, de seniorenraden, de verenigingen en de opleidingen in het bijzonder.

RAINBOW AMBASSADORS Manifest 2022

Give a voice to LGBTQI+ Seniors
Geven LGBTQI+ Senioren een stem
Donnons une voix aux Seniors LGBTQI+

Lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender, queer en interseks (LGBTQI+) senioren zijn veelal onzichtbaar: enerzijds vanwege hun seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit en anderzijds door onze samenleving zélf die vooral gericht is op jonge en dus productieve mensen.

Onzichtbaarheid is nefast voor het welbevinden van LGBTQI+ senioren. Een goed functionerende gezondheidszorg met daarbij ook aandacht voor het mentaal welbevinden is een fundamenteel mensenrecht. Uit onderzoek blijkt dat 10% van de bevolking LGBTQI+ is. Dit betekent dat 10% van deze senioren – bijna 300.000 mensen – tussen de plooiën van de zorg verdwijnen in ons land. *Een deel van deze mensen woont in woonzorgcentra of maakt gebruik van de faciliteiten in dienstencentra. In de thuiszorg, een andere belangrijke pijler in de ouderenzorg, doen zich dezelfde moeilijkheden voor, evenals in de seniorenraden en andere organisaties die zich richten op senioren.*

LGBTQI+ thema's komen ook weinig aan bod in de beeldvorming rond ouderen. Op posters en flyers bijvoorbeeld, verschijnen meestal heteroseksuele koppels. De 'normaal gebruikte aanspreking' is: 'man', 'vrouw', 'echtgenoot' of 'echtgenote'; 'partner' wordt bijna nooit gebruikt. Voor LGBTQI+ senioren is het bovendien géén evidentie om voor hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit uit te komen. Een vaak stereotiepe beeldvorming waarbij vanuit gegaan wordt dat iedereen heteroseksueel en cisgender (wanneer je genderidentiteit in lijn is met het geslacht dat je toegewezen kreeg bij de geboorte) is, creëert hiervoor een te grote barrière.

Daarnaast leeft ook het stereotiepe beeld dat senioren geen behoefte of interesse *meer zouden* hebben in seks en/of intimiteit. In het algemeen besteden woonzorgcentra aan dit aspect weinig of geen aandacht en is hiervoor bovendien ook geen privacy voorzien.

Seksualiteit en intimiteit gaan verder dan dat. Het gaat ook over identiteit, dus over jezelf zijn. LGBTQI+ senioren hebben daar weinig tot geen ruimte voor in heteronormatieve en cis *normatieve* ouderensectoren, respectievelijk omdat er vaak vanuit gegaan wordt dat alle senioren heteroseksueel zijn en cisgender zijn.

Ook de levensloop van LGBTQI+ senioren is dikwijls anders dan die van heteroseksuele en cisgender senioren. LGBTQI+ senioren zijn opgegroeid halverwege de twintigste eeuw toen homoseksuele, lesbische, en biseksuele oriëntatie en seksualiteit beschouwd werden als een ziekte. Transgender thema's kwamen nauwelijks aan bod. Velen vonden het toen veiliger "in de kast" om dan pas op latere leeftijd zich toch los te maken van heteronormatieve en cisnormatieve verwachtingspatronen.

Een ander deel van de LGBTQI+ personen uit deze generatie kwam wel uit voor hun seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit en vocht voor gelijke rechten. En net deze voorvechters hebben nu de neiging zich op *zichzelf* terug te plooiën en als het ware "onzichtbaar" te worden...

LGBTQI+ senioren lopen een groter risico op eenzaamheid want dikwijls hebben zij slechts een kleine sociale kring om op terug te vallen. Vaak hebben zij in hun jeugd problemen ervaren met hun geaardheid. Maar ook senioren die op latere leeftijd uitkwamen voor hun seksuele geaardheid verliezen soms contact met hun familie of kennissen.

Daarnaast kunnen LGBTQI+ senioren ook geconfronteerd worden met specifieke medische en/of sociale noden. Denk daarbij aan LGBTQI+ senioren die het moeilijk vinden om tegenover zorgpersoneel open te zijn over bijvoorbeeld hun hiv-status en daardoor niet de juiste medicatie ontvangen of aan transgender senioren die specifieke zorg nodig hebben. Zij moeten steeds opnieuw vertellen over hun seksualiteit en/of genderidentiteit. Voor sommige LGBTQI+ senioren (bijvoorbeeld homoseksuele cisgender personen) is hun oriëntatie of identiteit makkelijker te verbergen dan voor anderen (bijvoorbeeld transgender en of interseks persoon personen).

Of senioren nu in alle discretie hebben geleefd of openlijk stredden voor gelijke rechten en behandeling: velen hebben schrik om in een heteroseksuele en cisgender omgeving terecht te komen eens ze zorgafhankelijk worden. Veel LGBTQI+ senioren willen daarom niet in een woonzorgcentrum verblijven. Wanneer dit wel nodig is, zouden sommigen van hen liever gebruik maken van een specifieke LGBTQI+ faciliteit, terwijl anderen juist hun plek willen in een woonzorgcentrum met respect voor de eigenheid. Met beide keuzes moet respectvol omgegaan worden.

Veel woonzorgcentra en dienstencentra zijn goed op weg met aandacht geven aan diversiteit in seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Het begin is er. Om dit structureel onder de aandacht te brengen en te implementeren is de volgende stap het ondertekenen van een non-discriminatieclausule. Naast anti-discriminatie op basis van etniciteit en religie moet er in de visie van koepels en ouderen sectoren ook expliciet aandacht zijn voor LGBTQI+ thema's. Na het ondertekenen van die non-discriminatieclausule moet dit dat ook opgevolgd worden.

In ouderensectoren moet er een referentiepersoon zijn, een centraal aanspreekpunt dat makkelijk raadpleegbaar is. In alle opleidingen in de ouderenzorg moet er verplicht aangepaste vorming gegeven worden omtrent de specifieke noden van LGBTQI+ senioren, zodat zij zich thuis kunnen voelen in een zorgomgeving.